

**Александар
 ВУЧЕВСКИ**

ЗАБОРАВЕНАТА ВОЈНА

Се сеќавам кога бев гимназијалец, пред десеттина години, и кога требаше да избирам матурска тема, го избрав предметот Историја. Тогаш предизвик ми беше да пишувам и да истражувам за некоја тема од националната историја, која не е доволно позната. Така, изборот падна на Граѓанската војна во Грција и учеството на Македонците во неа. Тогаш за оваа војна малку знаев. Во учебниците по историја само кратко се спомнуваше. Нешто повеќе знаев од кажувањата на постарите и од неколкуте книги кои ги имав прочитано. Почнав да собирам материјали од историската граѓа, но сè што успеав да најдам беа само официјални документи и извештаи. Ретки беа директните сведоштва од македонските борци и учесници во Граѓанската војна. Овој сегмент од моето истражување успеав да го дополнам со директни средби и разговори со преживеаните учесници и жртви на овој историски настан, што многу ми помогна да ја завршам мојата задача. Научив многу работи за овој малку познат дел од нашата историја. Токму тогаш најмногу дознав за егзодусот на Македонците, за крвавите битки, за репресијата.

Денес на овој план ситуацијата не е променета. Граѓанската војна во Грција сè уште е период кој како да е покриен со маглата на заборамот. Во историските учебници и сега нема многу податоци од кој младите генерации би дознале нешто повеќе. Многу ретко јавно се говори за оваа тажна епизода од нашата историја. Во медиумите само понекогаш се спомнува: во овие месеци често во контекст на нашите односи со Грција.

Споменот и сеќавањата за Граѓанската војна и за протерувањето на Македонците од Егејска Македонија најмногу го одржуваат директните сведоци на овие настани. Нивните изјави и сведоштва беа објавувани во континуитет токму во нашиот неделник. Читајќи ги нивните сеќавања повторно дознав нови моменти, кои претходно не ми беа познати. Ова навраќање во не така далечната историја ме наведе да си го поставам прашањето: Колку ние знаеме за судбината на Егејците и за нивното учество во Граѓанската војна, за премрежијата кои ги доживеале, за етничкото чистење?

Веднаш по Бугурешкиот договор и по поделбата на Македонија, Македонците од Егејскиот дел на Македонија биле

подложени на невидена тортура од страна на грчката држава. Првите удари автохтоното македонско население ги доживеа со таканаречените договори за "доброволна" размена на население, кои

нивното место биле доселени Грци. Со ова, етничката слика во Егејска Македонија драстично се измени. Оние Македонци кои останаа беа подложени на невидена дискриминација. Прво била целосно забранета употребата на македонскиот јазик, а во 1926 година биле заменети сите македонски топоними со називи на грчки јазик. Следеле масовни судења и заворана на сите кои им се спротивставувале на ваквите шовинистички мерки.

По завршувањето на Втората светска војна и по поделбата на интересните сфери меѓу големите сили, Грција потпаднала под чадорот на западните сили, на што се спротивставиле левичарските политички групи поддржани од Советскиот сојуз. Така, во 1946 година почнала Граѓанската војна во Грција, која траела до август 1949 година. Македонците масовно се приклучиле во единиците на Демократската армија (ДАГ), која им ветувала права и целосна слобода по победата. И токму поради тоа од 35.000 војници на ДАГ, околу половина биле етнички Македонци. Тие храбро се бореле и учествувале во сите големи битки. На Грамос, Вич, Лерин... огромен број од нив ги дале и своите животи. Најжестоките борби се воделе токму во Егејска Македонија и тогаш загинале и илјадници македонски цивили, а многу македонски села биле целосно уништени.

Огромниот хероизам на борците на ДАГ не бил доволен за победа. Владата во Атина добивала огромна помош во оружје и обука особено од Велика Британија. На ваквата ситуација се надоврзал уште еден важен историски настан: Резолуцијата на Информбирото против Југославија. Со ова ДАГ ја изгубила и клучната поддршка која тогаш ја добивала од комунистичка Југославија. Токму Македонците од Егејска Македонија биле најголемите жртви на овие случувања. По поразот на ДАГ следел нов геноцид во кој околу 50.000 Македонци биле раселени низ земјите на источниот блок. Нивната судбина на сите ни е позната. Тие, и нивните потомци, и денес, по шесет години, не можат да се вратат во своите родни места.

Македонците во Граѓанската војна не се бореле за освојување територии, туку за остварување на правото на слободен живот. Нивната борба не била против грчкиот народ, туку била борба за опстанок и преживување. Со нивниот пораз биле поразени и идеите за кои тие се бореле. Така, и ден денес поимите демократија, слобода и човечко достоинство се непознати во Грција. Шовинистичката политика продолжува.

**ТОКМУ НИЕ, МЛАДИТЕ
 ГЕНЕРАЦИИ, СМЕ ОБВРЗАНИ
 ДА ГО ЧУВАМЕ СПОМЕНОТ
 НА ЕГЗОДУСОТ НА
 МАКЕДОНЦИТЕ ОД
 ЕГЕЈСКА МАКЕДОНИЈА**

Грција ги потпишала со Бугарија и со Турција по Првата светска војна. Тогаш илјадници Македонци биле насилно иселени од своите вековни огништа, а на